

Ds 2012:26

Jobbstimulans inom det ekonomiska biståndet m.m.

REGERINGSKANSLIET

Socialdepartementet

Förord

I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utgiftsområde 9) aviserade regeringen en förändring av beräkningen av försörjningsstöd så att endast en del av arbetsinkomsten påverkar bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd. Syftet med förändringen är att minska marginaleffekterna vid arbete. I vårpropositionen (prop. 2011/12:100) angav regeringen att den överväger att stärka kommunernas möjlighet att ställa samma krav på deltagande i praktik och kompetenshöjande verksamhet på personer med försörjningsstöd oavsett ålder.

I denna promemoria redovisas förslag till en sådan förändring av rätten till ekonomiskt bistånd. Den innehåller också förslag till förändrade regler för kommunernas möjligheter att anvisa personer 25 år eller äldre till praktik och kompetenshöjande verksamhet. Promemorian har utarbetats inom Regeringskansliet av en arbetsgrupp med företrädare för Socialdepartementet och Finansdepartementet.

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

I denna promemoria behandlas i del 1 frågor som rör en förändring av hur ekonomiskt bistånd beräknas i syfte att minska marginaleffekterna vid arbete, en s.k. jobbstimulans. I del 2 behandlas frågor som rör kommunernas möjlighet att ställa krav på att den som får försörjningsstöd ska delta i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet.

I budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1) utgiftsområde 9 aviserade regeringen att den avsåg att förändra beräkningen av försörjningsstöd (ekonomiskt bistånd) så att endast en del av arbetsinkomsten påverkar bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd. Ett av regeringens övergripande mål är att få fler personer i arbete och minska utanförskapet och därmed öka förmågan till självförsörjning. Det är därför viktigt att det blir mer lönsamt för biståndsmottagare att ta tillfälliga jobb och öka sin arbetstid.

I promemorian förslås att den som fått försörjningsstöd under 6 månader och har inkomster av anställning därefter under 2 år, om han eller hon har behov av ekonomiskt bistånd, ska ha rätt till bistånd beräknat med utgångspunkt från 75 procent av dessa inkomster, en s.k. jobbstimulans.

Kommunerna har behov av kunskapsstöd i form av information för att på ett rättssäkert sätt kunna tillämpa de nya reglerna för beräkning av bistånd och Socialstyrelsen föreslås ta fram och tillhandahålla den information som kommunerna behöver för att implementera de nya reglerna.

Den föreslagna jobbstimulansen innebär en delvis förändrad syn på det ekonomiska biståndet som det yttersta skyddsnätet. Effekterna av en sådan förändring bör bli föremål för uppföljning och utvärdering genom Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) eller annan lämplig myndighet.

Kostnaderna för en jobbstimulans uppskattas till 200 miljoner kronor.

Regeringen meddelade i vårpropositionen (prop. 2011/12:100) att den överväger att stärka kommunernas möjlighet att ställa samma krav på deltagande i kompetenshöjande insatser på personer med försörjningsstöd över 25 år som för dem under 25 år.

En stor del av dem som uppbär försörjningsstöd gör det på grund av att de saknar arbete (38 procent 2010). Målsättningen med det sociala arbetet för personer med ekonomiskt bistånd är därför i de flesta fall att på olika sätt öka möjligheterna för dessa att få ett arbete. Socialtjänstens arbete samverkar därför med arbetsmarknadspolitiken.

Personer med långvarigt behov av försörjningsstöd finns i dag i alla åldersgrupper. Behovet av praktik och andra kompetenshöjande insatser skiljer sig därför inte åt med hänsyn till stödtagarnas ålder. Kommunernas möjlighet att anordna arbetsmarknadsverksamhet för personer som får försörjningsstöd och ställa krav på deltagande för rätt till sådant stöd bör därför inte heller skilja sig åt med hänsyn till sökandenas ålder. Kravet på särskilda skäl för att begära att personer som är 25 år eller äldre ska delta i praktik eller kompetenshöjande verksamhet för att få försörjningsstöd ska inte längre gälla. Socialnämnden ska få begära att alla som uppbär försörjningsstöd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet i kommunal regi om den enskilde inte har kunnat beredas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd.